

Передплата

на «РУСЛАНА» вносить:

в Австрії:

на пів рік	20 кор.
на рік	40 кор.
на чверть року	5 кор.
на місяць	1 7/12 кор.

За границю:

на пів рік	16 рублів або 36 франків
на рік	8 рублів або 18 франків

Щодня число по 16 сот.

РУСЛАН

«Вирнеш ми очи і душі ми вирнеш; а не возьмеш милости і віри не возьмеш,
бо руске ми серце і віра руска» — З Русланових псалмів М. Пашкевича.

Виходить у Львові що дня крім неділь і руских свят о 5 1/2 год пополудні

Редакция, адміністрація і експедиція «Руслана» під ч. 1. пл. Домбровского (Хоруцини). Експедиція місцева в Агенції Соколовского в пасажі Гавемана.

Рукописи звертає ся лише на попереднє застереженє. — Реклямації неопечатані вільні від порта. — Оголошеня звичайні приймають ся по ціні 20 с. від стрічки, а в «Надісланім» 40 с. від стрічки. Подяки і приватні донесеня по 30 с. від стрічки.

Cis — trans.

(X) Важкі хвилі перебуває австро-угорська монархія і то так по сей, як і по той бік Литави. Австрійський парламентаризм переживає довге, протягле пересиленє задля поваленя засади парламентарної більшости і підкопаня поваги державної влади в користь політичного радикалізму. Вся та справа обертає ся около німецько-чеського язиково-національного спору неначе в зачарованім кружку, з якого, здавало-б ся, нема виходу. А всеж таки при всіх трудностях, які насуває розвязка сего довголітнього питання, можна тут найти вихід при добрій волі з обидвох сторін. І здавало-б ся, що справді тепер проявляє ся добра воля до полагоди сеї справи. Вжеж Чехи не домагають ся нічого иншого, як введеня чеської мови у внутрішнім урядованю в чисто-чеських округах, домагають ся отже менше, як їм забрано знесенєм відомих язикових розпорядків. Значить, они не вимагають нових уступок, лише звороту в части бодай сего, що вже мали. І се одинокі причина, що Чехи по довгім вижиданю, рішили ся доси не допустити в радї державній до ніякої позитивної роботи, спиняти ухваленє т. зв. державних конечностей, з яких на дневній черзі стоять тепер війскова предлога і бюджет, доки не буде вволено їх домаганю.

Справедливість сего домаганя признали навіть німецькі сторонництва в так зв. зеленосвятній програмі, поклали лише там услове, що не можна з обсягу німецько-чеського питання виймати лише одну сю справу, а треба все брати під розвагу цілість німецько-чеського питання. Одначе від сего засадничого становища, яке виключало би всяке часткове порозумінє, відступали вже нераз німецькі сторонництва, окрім Всенімців, котрі на своїм прапорі виписали: німецький державний язик і германізація Чехів.

Отже як-раз і тепер після рішучо відмовної відповіді, даної д-ром Енінгером і д-ром Функе іменем німецьких поступовців наступив нараз в п'ятницю зворот з боку німецьких сторонництв, а іменно: вірноконституційної шляхти, німецьких поступовців і людовців (християнські соціали і католицьке центрум піде безперечно за тим), котрі вибрали субкомітет для уложеня позитивних условій порозуміня з Чехами. Розходить ся о те, що би Чехам придати чеську мову у внутрішнім урядованю, а за те Німцям обезпечити язикове розмеженє округів в Чехах і виборчі курії в чеськім соймі. Сей комітет відбував засіданя в п'ятницю і суботу, буде відтак ще радити вівторник вечер, держить все поки-що в тайні і д'ятого всякі денникарські вісти про сї наради в простим здогадами.

Показує ся з сего, що можливе є порозумінє між Німцями і Чехами і промощене дороги до парламентарної роботи, наколи не розібе ся оно знов о радикалізм з одного і другого боку. Наколи бо Німці зроблять зависимими уступки з свого боку

від одобрєня Всенімців, а скажім ясно — Шенерера, то годі сподівати ся, що би Шенерер, котрий лише змагає до розбитя Австрії, підняв ся до висоти такого державного розуму, що би приложив руку до помирєня. Так само може се розбити ся і опір чеських радикалів, яких напорови можуть піддати ся Молодочехи в своїх услівах. А одній і другій стороні не розходить ся о нічо иншого, як о мандати — умірковані елементи можуть їх втратити, радикальні — можуть їх здобути. Отже боязнь перед втратою і надія на осягненє мандатів, се є головні понуки в тій цілій справі.

Се річ вельми сумна, але правдива, однак обі сторони забувають о тим, що пересилєнє дійшло вже до самого краю і що тут не розходить ся лише о встанованє сеї ради державної, але о встанованє парламентаризму в Австрії. Якби розбили ся змаганя до порозуміня, тоді держава буде приневолена забрати всі мандати в свої руки і дбати о своє встанованє. На тім очевидно найгірше вийшли би слабші народи, які не мають заступників в центральних владах. А до наконецної розвязки сих питань, до виходу з застої в Австрії пруть також невідрадіні відносини залитавські.

Там вправді нема явної обструкції, але она тим небезпечніша, бо она укрита і протягла. Справу нетикальности осужденого за протидинастичні демонстрації (при нагоді відкрити памятника короля Матвія в Клявзсінбургу — демонстрація проти цїсарского гимну) посла Неші, котрий є разом резервовим офіциром, взяли собі радикальні Комшугівці за привід до галабурд в соймі, виспівували на засіданю демонстративно мадярський гимн, підняли страшний крик, коли міністер Феєрварі говорив о монархії, а посол Барабан назвав навіть народний гимн катівським! Се вже прямо неможливі відносини, які і там витворили ся як-раз проти короля, котрий стільки причинив ся до двигненя Угорцини, а навіть славний повістар Йокай бачив ся спонуканим виступити з ршучою острогою проти таких диких починів супроти короля.

Сего- і тогобіч Литави витворили ся отже вельми нездорові відносини, тут і там наколи не поведе ся добрим способом довести до уздоровленя, переперечно будуть примінені вельми рішучі способи.

Хліборобський страйк в державній радї.

Промова проф. Гломбінського.

По промовах ш. Давида Абрагамова і д-ра Коса, які не викликали в палаті більшого вражєня, заняв слово пос. Гломбінський, якого річ годить ся подати обширїйше хотяй би тому, що польська опінія не лише зсодіарязувала ся з тими клеветами, ненависними напастями та денунціяціями, але навіть піднесла їх до значіня геройства, а швехпольська праса старала ся її автора винести на чільне місце польської політики.

На вступі бесїдник представив себе безсторонним чоловіком супроти страйків, бо він

не належить ані до «визискувачів» — обшарпників, ані до «визискуваних» — Русинів, ані соціялістів, а є собі народовим демократом і чоловіком науки(!). Як такий уважає, що страйки вибухнули зразу на суспільно-економічній почві, але відтак прийняли політично-національну ціху, завдяки змаганям всіх провідників руских партій, почавши від Романчука, а скінчивши на Івані Франкові. (Вас. Яворський: Се неправда!) Будьте терпеливі, я вам відчитаю кілька статей, які вас адоволять!

Скомілікована натура галицьких страйків спричинила, що радикальні органи у східній Галичині, які належать до різних напрямів, почали між собою вести зажертий спір за те, кому з них має припасти мнїма, сумнівої вартости заслуга розбудженя і зорганізованя страйків (браво). Отже так і тут ми почувли, що пан посол Брайтер т. зв. независимий соціяліст, який у львівськїм окрузі, є в своїм виборчїм окрузі, зорганізував кілька страйків, загортав для себе головну заслугу зорганізованя страйків (Сьміх між Поляками — пос. Брайтер протестує). З другої сторони соціально-демократична партія і її органи в Галичині виводять, що прецінь страйки є упривільюваним средством борби соціялістів та що їх ся партія викликувала також на селі з дня на день, спорадично. Однєк найсильніші аргументи наводять руска злучена радикальна і народовська партія на свою користь, бо є в стані довести, що народовско-руска партія в Галичині вже від десяти літ старає ся, аби на взір Ірландії (протести — гамір) — алеж др. Іван Франко сам написав се в Die Zeit, ви не в силі заперечити сему — отже, понеже ся партія вказує на те, що вже від десяти літ народовско-радикальне сторонництво, ріжними бічними дорогами безнастанно стремить до того, аби ірландську систему страйку і бойкоту переценити до Галичини на взір ірландської ріальної ліги та що вже перед двома роками руский народний комітет порішив загальне бойкотованє польських властителів дїбр у східній Галичині (пос. Романчук: Се не було перед двома роками!) Алеж так! — бойкотувати більших властителів у східній Галичині. (Пос. Романчук: Се було перед двома-роками!). В р. 1900. (Пос. Романчук: в році 1901.) Отже сей факт признаєте? Вирочім можете пізнійше спростувати мє твердженє, а я певно не остану вам без відповіді.

Коли невдала ся перша проба страйків в р. 1900, підняла радикальна партія сильний атак на Поляків через заіценюванє звісної сесесії руских академиків на львівськїм університеті (протести), яка вперед була пригравкою до загального страйку, а відтак... (пос. Романчук: Однєк тоді страйк не був порішений!). Алеж се було минулого року, любий пане! (пос. Романчук: Аж в місяць пізнійше порішено страйк!). Се не було так! Почекайте лише трошки, бо я знаю трошки більше, чим ви, маю в руді ваші власні статі, а ви маскуєте ся і не хочете сказати цілої правди. Отже повертаю до мєї теми... сего страйку ужито як пригравки до загального рільничого страйку, а відтак як підбурюючого средетва супротив руских хлопів, іменно в сей спосіб, що хлопам накладано в голову в брошурках, в людових органах, на ріжних зборах і при инших нагодах, що Поляки прогнали їх синів з вітчизни та що мають також намір винищити руский нарід. (Поляки сьміють ся.)

Тут приходиться до живої словної виміни межі бесідником, а рускими послами, задля киненого ним твердження, що студенти, як емісарі руского народного комітету, обіздрили цілий край, взи-вали хлопів до страйків і організували їх.

Відтак бесідник приступає до розсліду страйку під економічно-суспільним зглядом і по псевдо-науковим вступі, в яким начеркує свої погляди яко народовий економіст, вказує на три точки, які після него, внескодавці в своїх бесідах не узяли до уваги. По перше, що ціни збіжа в Галичині є о 25% вищі, а доходи в ріль також менші, так що доходи з неї є в Галичині о 40% менші чим в інших краях, пр. в Чехах. (Пос. Романчук: Але зарібки є вищі о 100%!). Про те ще скажу пізніше. Але нікого не може дивувати, коли також і пересічні зарібки є відповідно вищі, тим більше, що сільське населення Галичини не має ще розвинених вимогів стану, що є необхідне средство до життя с. є буть-би, є надзвичайно дешеві, а рівнож і видатність праці сего населення полишає багато багатих. Хлоп руский в багато повітах східної Галичини ще не навчився працювати (пос. Романчук: Але в Америці працює добре! — Оклик). Так, але прошу лише о хвилюк терпеливості. Я мушу ствердити, що руский хлоп ще не навчився працювати і бере ся до праці лише в конечности. Сю єго прикмету легко пояснити з єго економічного та історичного становища, бо оно знаходиться на низькій ступіні розвою, але зі ствердженням факту не дасть ся ще ані він сам усунути, ані єго наслідки. Хлопські ґрунти управляються багато небалійше, чим більшою власности, огородництво і садівництво, які в других краях становлять значний прихід селянства, зовсім занедбані, а громадські ліси і пасовиска лежать безужиточно, або вже зовсім знищені. Надто в багато повітах хлоп в ролі робітника тратить сейчас охоту до праці, як лише заплатив податки і скоро заосмотрив себе кашою і бараболою на зиму. Вигляди ліпшого життя — як се пр. було сего року — побільшають сейчас таке число страйкуючих хлопів і громад. Так само більші підприємці східної Галичини при велізниці і нафті мусять сироваджувати польського робітника, бо не хотять бути зависимі від гуморів місцевого хлопа (пос. Романчук: гр. Замойский в Закопанім наймає руских робітників!). Се був виімок, коли взагалі правда, що так було. Також час робучий є з східній Галичині короткий, а робота починає ся в деяких сторонах о год. 9, 10, ба навіть 11. перед полуднем; а сьвят обходять стілько, що через рік лишає ся лише 100, 120 до 150 днів. Се стверджують висліди анкети краєвого відділу. Так само і «Кулка ролівне» не могли роз-

випусти ся в руских громадах східної Галичини, хотий се не є чисто польське товариство, бо першим віцепрезесом є один з руских священників, а товариство видає дв тижневик по руски та різні рускі брошури. А дїє ся те задля консервативму і підозрливости руского хлопа, як і задля політичних агітацій та пристрастий і має за наслідок низьке образованє руского хлопа і єго економічну нужду.

По друге становіть панів внескодавців є о стілько несправедливе, що они цофнули ся назад до панцизняних часів і підданства, виходячи в тім дусі з заложеня, що більший властитель є обовязаний zatrudнювати ціле безробітне сільське населенє, та забезпечувати єму заробок і удержанє. (протести. — пос. Романчук: Нікому се на гадку не прийшло.) Більша власність в Галичині не є зовсім такою просторою як в інших краях Австрії, або Німеччини, де она займає 50% до 60% всеї землі. В Галичині займає більша власність коло 35% землі (протести. — пос. Дашинський 53%! Ні! Давіше було 40%, але тепер вже не є так, бо землю розпарцельовано досить сильно. (Дашинський протестує). Алеж я се знаю ліпше, чим ви, пане Дашинський; ви справді є добрим бесідником, але знов не є багато відущим (сьміх), трошки оставте для мене. Поминувши ліса, які становлять велику часть мастків більших властителей, їх ріль займає коло 25% цілої орної ріль краю і колиб єї поділити між хлопів, як сего пераз домагала ся руска радикальна партія, то хлоп, який тепер має 3 до 4 моргів поля, мав би тоді 4 до 5 моргів, але при тім стратив би принагідні зарібки, і ту економічну школу, якою є для него нині більша посілість, а в додатку мусі би переняти на себе величезні гіпотечні довги більшої посілости. Отже на тій дорозі не дасть ся розв'язати сей гордийський узол. Але що мають супроти сего діяти бідні рускі хлопів, коли не мають зарібків? А що роблять польські хлопів в західній Галичині? (пос. Романчук: Там зарібки є вищі!) А прецінь є значною річю, що польський хлоп під економічним зглядом оставив далеко поза собою руского хлопа, а єго свою висілість завдячує лише собі самому, своїй енергії, своїй економічній самопомочи (польській гегемонії, яка від реґуляцій рік, аж до закладаня «кулек» у всім пособлює більше західній, чим східній Галичині). Підчас коли руский хлоп з заломаними руками ляментує над своєю долею, над вічною кривдою, коли подає охотно ухо підшептам про поділ ґрунтів, про страйки, про бойкоти і т. д. а в разі еміґрації продає своє майно за безцін (дуже добре!), аби за границею шукати собі ліпшого місця, польський хлоп пускає ся в сьвіт широкий, до Німеччини, Угорщини, Відня, Будапешту, Тиролю а

навіть до Америки і Азії, аби вижити свою родину і удержати свою хату. (Оплезки — пос. Романчук: Так роблять і рускі хлопів! — пос. Дашинський: Півгора мільона польських хлопів лишило ся в Америці!). Відповідні студії в кількох громадах західної Галичини — ви, пане Дашинський не маєте часу на такі студії (сьміх) — дали вислід, що в наслідок сих заграничних зарібків, доходи відносини в деяких громадах західної Галичини зросли більше, як подвійно та зміг ся значно добробит багата громад.

По третє, панове внескодавці виходили з засади, що хлоп взагалі ограничений на заробок лише у самого властителя села. Добре, коли він маючий і потребує робітника, але найчастійше він сам находить ся у безвихіднім положеню. Се знають добре самі внескодавці, але перемовчали. Після урядових виказів з р. 1899. в Галичині в табулярній власности було 710, а в р. 1900 навіть 898 змін посіданя, отже багато більше, чим в цілій решті держави. В екекуційній дорозі в р. 1899 продано 31 табулярних дібр за квоту 3,502.705 К., а в р. 1900 вже 54 табулярних дібр за квоту 4,770.445 К. В цілій решті держави в р. 1900 продано в екекуційній дорозі лише 9 табулярних дібр за ціну 1,178.517 К. В дорозі екекуційного обтяженя табулярних дібр в р. 1899 в Галичині в 1457 случаях заінтабульовано 4,520.731 К.; натомість в цілій решті держави в 302 случаях 1,033.360 К. Так само в р. 1900 в Галичині в екекуційній дорозі обтяжено дальше табулярні добра в 1.366 случаях сумою 4,393.229 К., в решті держави лише в 291 случаях сумою 939.668 К. (п. Дашинський: А сї панове грають ще в карти!). Що-до того заміту полемізує бесідник з п. Дашинським і заявляє, що: причини і підстави сего скорого упадку галицького більшого властителя стремлять глибоко коріннями в цілій нинішній правній, економічній і кредитовій системі. Належить їх звести почасті до звісних моментів некорисної сьвітової конюнктури, як також до натиску заграничної конкуренції, загального задовження землі, підвищення цін продуктів і средств продукції та зросту публичних тягарів, вкінці специфічних галицьких відносин, а особливо з одной стороны браку промислу і перелюднення, а з другой стороны економічну нужду Галичини. (Отже з огляду на шляхтичів добачив проф. Гломбінський всі ті причини, а супротив селян підніс лише їх мнине лінивство, темноту і брак енергії! — Ред.).

(Дальше буде.)

З нашого альбому.

Д. Володаренко.

I. До дівчини.

Скажи мені, любя дівчино,
Що будеш тепер ти робить?
Настала така бо година —
Не можна без праці нам жить!

Для рідного краю щоденна
Робота потрібна важка!
Чи спивить тебе буденна
Задача оця тяжка?

Чи винесеш горе та муки,
Чи будеш боротись повік,
Чи спустиш у розпачі руки
І власних забавнеш потіх?

Потрібна тепер не величність,
Не «мари», пориви «туди»,
Але в сій щоденній вічність —
Працой для людей, їх любі!

Щоденно-ж працой і невпинна
Хай буде ця праця твоя;
Тоді тільки в рідній країні
Для всіх буде воля своя!

Тоді тільки будем щасливі,
Коли не лякаючись мук,
Орати-мем рідної ниви,
До праці доложимо рук!

Тоді тільки щастя настане,
Повстане нова доба,

Як буде знадвечір до рана
В нас вічна, важка боротьба!
Так йди ж, не лякаючись лиха,
До праці живої боржій,
Без марних химер! і, хоть тихо,
Засьвітить ся сьвіт нам новий!

А радісно як буде жити,
Коли він просяє зовсім,
Щасливі старі ті і діти,
Що жити-муть в сьвіті новім!

Але ви ще більше щасливі,
Що їм надали такий рай:
Не дарма орали ви ниви —
Повік не забуде вас край!

І спомин про вас по країні
Нести-меть ся з віку — по вік,
Дід кожний кожній дитині
Казати-ме: «Се — чоловік!»

А хочеш сию славу придбати
І людям — братам помогти,
Одно тільки знай: працювати
Ось спосіб мети досягти.

II. Посьвята В. П.—ому (на фотограф. карти).

Вірте, друже мій коханий,
Що хоч пізно, — як не рано, —
Не миветь ся — час бажаний
Прийде — слухний час:

Не брязчати-муть кайдани,
Натираючи нам рани,

Не гукати-муть сичі,
Що тепер кричать в ночі,
І загинуть всі тирани,
Зійде сонце і над нами,
Зайде воля і до нас!...

Ярослав Гордінський.

Рожа.

Срібний місяць з неба сяє,
Зорі тихо мерехтять,
Весь довкола вже дримає,
Навіть соловії сплять.
Тільки рожа одинока
Звела голову свою
І провадить з кимсь якусь
Тиху мову таємну.

А россою, мов перлами,
Обдилась вона ціла —
Чи се може слізюньками
Так заплакала вона?...
Місяць скрив ся поза хмару,
Рожа клонить ся оялять...
І довкола весь дримає,
Всі природи твори сплять.

Іділля.

Горбочок зелененький
Укрив розкішний гай,
У стіп горбка срібненький
Води несесь ручай.
З садочку виглядає
Ліпянка глиняна,

Н О В И Н К И.

— **Календар.** Ві вторник: руско-кат. Йосафата св. муч.; рим.-кат. Катерини. — В середу: руско-кат. Івана Золотоустого; рим.-кат. Конрада.

— **Преосв. Єпископ Константин Чехович** повернув вже з Риму до Перемишля.

— **«Академічна Громада».** В III сали львівського університету відбули ся вчора пополудні перші загальні збори новозаснованого товариства «Академічна Громада». На зборах були присутні професори університету: М. Грушевський, др. Студинський і др. Колеса. Серед торжественного настрою понад сто зібраних членів товариства отворив збори акад. Марисюк і предложив на председателя зборів акад. Йосифа Чайківського. Секретарювали акад. Бабин і Витвицкий. По відчитанню статутів, з дневного порядку приступлено до вибору виділу: головою товариства вибрано Йосифа Чайківського, заступником голови Франца Марисюка, бібліотекарем Бриквичка, касиром оборотного фонду Т. Гуля, касиром запомогового фонду Н. Даниша, контролером П. Чайківського, секретарем Ленкого, а виділовими: Ів. Боднара, Евг. Глушкевича, В. Витвицкого, Н. Бабина і Ів. Галуциньського. Заступниками виділових вибрані: Яр. Пачовський, Вол. Домбровский, М. Бардах і Паславський. По виборі виділу ухвалено кілька вписань, з яких замітніші є отсі: Поручено виділові просити Наукове товариство ім. Шевченка о виданні майна, зложеного у него давню «Академічною Громадою»; поручити виділові, аби він просьбу до сойму о запуску, однак з тим застереженням, що коли би та запуску була, в порівнянню до інших запомог уділенних польським товариствам академічним, за мала, то виділу може єї не прийняти. При кінці зборів забрав голос проф. Грушевський і в щирих і теплих словах повитав нове товариство та пожелав єму як найкрасішого розвитку. Вкінці голова товариства акад. Йос. Чайківський короткою промовою замкнув збори, дякуючи передовсім ин. професорам за ласкаву присутність на нарадах та прирікаючи товаришам, що після всіх своїх сил буде старати ся о розвії і добро нового товариства. Збори покінчили ся о 7 год. вечером відсвяткованем гімну «Ше не вмерла Україна».

— **Загальні збори** філії львівського «Сокола» в Коломиї відбудуть ся ві вторник дня 25. с. м. о 8 год. вечером в великій сали «Народного Дому».

— **В справі академічного фонду.** Др. Ярослав Кулачковський подає сим до відомости, що відповідно до заяви про зложенє уряду голови і мандату члена комітету фонду академічного, передав всі книжки, акти, реверси і ефекти того фонду Вп. о. Александрови Темницькому і для того звольняє інтересовані звертати ся в справах фонду академічного на адресу Вп. о. Темницького.

— **Нові пожежні сторожи** на статутах львівського «Сокола» відбудуть в житє в Іваню золотім і в Колоколинї. Статути затвердило вже памісництво.

— **Кацапська язза** В часі недавньої поїздки Ру-

снів до Риму довело ся нашим паломникам, пересвідчити ся, кілько моральної шкоди нашому народови може відіати одно кацапске щєня. Справа була така: В однім музею в Римі наші паломники, між якими були також селяни в строях народних, звернули на себе увагу Італійців. Один з Італійців приступив навіть до питомця рускої рускої колегії в Римі, Г. і спитав єго, яка се народність. — «Russi», відповів кацапский щєняк. — «Non Russi, Rutheni e Galizia», поправив один з священників народовців. На те звертає ся безличний кацапский яначар до сего священника і каже: «Ви шовініст». — «А ви смаркач», відозвав ся инший священник до питомця. Отсе наглядний примір, яку моральну гніль висилає станицлавська консисторія на науку до Риму.

— **Полекші в позичках.** Краєвий виділ ухвалив зачислити місто Сняту до місцевостей, в котрих краєвий банк може уділяти гіпотечні позички на муровані дома, підлягаючі домово-чиншовому податкови.

— **На продаж млин під Львовом** з ставком і допливом. До сего млина мож докупити ще около 30 моргів орного поля. Близші вісти подає Дирекція «Краєвого Союзу» кредитового у Львові.

— **Нові блянкети** для переказів грошевих і посилок за побранєм відуть в житє з днем 1. січня 1903. р. До того часу можна уживати старі блянкети, а до 15. січня можна буде вимінювати їх в почтових урядах за нові.

— **Знесенє повітових рогачок.** Ярославка повітова рада ухвалила знести повітові рогачки в цілім повіті.

— **Огонь** знищив в Волосівцї, золочівського повіта, 8 селянських загород вартости 26.000 К.

— **Гроші то смєрть.** Оноді вечером найдено в почекальни III. класи на залізничім двірці у Львові зімлілу жєнціну. Коли при помочи лікаря привернено єї до свідомости, она зімліла ще раз і аж по двох годинах прийшла до себе на стілько, що могла говорити. Показало ся, що она називає ся Текла Журовська і є вдовою. Повернула до Галичини по 20-літнім побуті в Америці і при помочи своїх крєвних хотіла заощаджені гроші набути яку реальність. Однак єї крєвні, які мешкають коло Львова, замість помочи єї при закупні реальности, почали єї сватати за якогось кузця і вислали обоїх до Львова, аби старали ся о диспансу в руско-кат. консисторії. По полагодженю справи Журовська мала їхати до родичів свого нареченого, але на двірці стрітила єї немилу пригода. Журовська сиділа на лавці в почекальни межі якимсь селянином а єго жінкою. Тоді приступив до неї єї наречений і попросив о гроші на карти їзди, але що Журовська не мала дрібних, він пішов до касиєра спитати ся, чи буде міг змінити банкнот на 1.000 злр. Тимчасом селянин, що сидів коло неї, ударив єї сильно кулаком в бік, видер з рук калитку, в якій було 2.000 злр. в двох банкнотах, і вийшов. Журовська зімліла, а коли по двох годинах привернено єї свідомість, не могло вже бути й бесіди про сійманє рабівника, бо всі поїзди вже відїхали. Одинока надія лежить в тім, що можна єго буде сійма-

ти при виміні тисячок на дрібні гроші. — Другого дня по сій події Журовська зголосила ся у комісаря поліції п. Лисаковського і заявила єму, що відступила від наміру жєнїчки, бо пересвідчила ся, що єї наречений не любить єї, але єї гроші, яких ще має до 28.000 у львівських банках і просила комісаря, аби увільнив єї від нареченого. Просьбу єї узгляднено і наречений як непишний сам повернув домів.

— **Фридрих Альфред Крупп**, якого звичайно називано «королєм гармат», помер в Ессен на удар серця. Крупп був найбогатішим мешканцем Німеччини і мав 21 мільонів марок річного доходу зі своїх фабрик криці і гармат. В єго фабриках, гутах, копальнях залїза, угля, корабельних варстатах і т. д. працювало разом понад 50.000 робітників. До кінця 1890. р. з фабрик Круппа вийшло 38.478 гармат.

Фр. А. Крупп родив ся 1854. році і по смерти батька в 1887. р. обняв заряд фабрик і був, як єго дїд і батько, доставцем гармат для всіх держав. Цісар Вільгельм покликав єго на члена палати панів та іменував тайним радником. Однак велике щастє зводить людей з розуму. Так стало ся і з Круппом. Оноді донесли часописи, що проти него веде ся в Італії слідство за злочин необицїности, якої допустив ся під час свого побуту на острові Капрі. Наслідком сего єго жєна збожеволіла перед кількома днями, а Крупп прибитий сими подїями занедужав на серце і помер в суботу пополудні.

— **Родимці! Памятайте на фонд будови приватних шкіл!**

Посмертні оповістки.

— **Симеон Фіта**, довголітній терціан академічної гімназії у Львові, упокоїв ся дня 21. с. м. в 48. році житя. В. с. п.!

Наука, штука, література.

— В концертї «Льв. Фільгармонії» з 22. падолиста попрацала ся зі Львовом п. Пінкертівна, відсвятковавши кольоратурові арії з «Пуританів», «Ріголетта», «Дінори», «Сомнабулі» і з опери Давіда «Жемчуг Бразилії». Публіка не пощадила артистці признаня, іменно за благородне виголошенє кольоратурових прикрасок сьпіву. Кольоратура виходить нині з моди. Сучасні композитори не уживають єї в своїх вокальних творах. Пасажі, арпежия, мордети, трилери і всякі другі прикраски в мелодиях передано на власність інструментам оркестральним, іменно від часу, коли Вагнер строго осудив кольоратуру в сьпіві, а поодинокі сьпіваки сучасні не мають на стілько витривалости, щоби у італійських меєстрів докладно присвоїти собі кольоратурову техніку, котра впрочім вимагає окремого устрою голосниць. Бували часи, що італійский меєстро не випустив на сцену сьпівака, доки не пересвідчив ся, що він одним віддихом не спроможе ся на трілери на цілій хроматичній скалі в гору і в долину через дві октави. Нині по так званім «поставленю голосу» і вирівнанню реєстрів їде вже сьпівак на естраду оперову і старає ся вплинути на слухача в більшій мірі деклямацією, а навіть часом лише силою свого голосу. Що артизм на тім лише терпить, се не підлягає сумнівови, але «мода має свої права». Колиж говоримо про кольоратуру в сьпіві, то не можемо поминути факту, що і на концертї львівської консерваторії з 23. падолиста в міській театрі виступила наша землячка, п-ні Фльоріяні (псевдонім) в кольоратурових ариях з Вебера «Стрільця» і польонесї з Томаса опери «Міньон» з дуже хорошим успіхом, нагородженим вибагливою аудиторією заслуженими оплесками. Трилери виходили у панї Фльоріяні навіть з о-всім яснійше і правильнійше, чим у Пінкертівної а і в самім рівнім сьпіві було більше металю і не було того тремуля, яке тут і там виявляло ся у згаданой артистки сьвітової. Чиста інтонація, легкість в кольоратурових зворотах всякого рода дали нам пізнати в панї Фльоріяні артистку, що совісно над собою трудилась та сьміло може стати побіч кольоратурових сьпівачок заграниці.

З новостий подала нам управа «Фільгармонії» дуже приваду «рапсодию норвейску» Свендсена (ч. 4), в котрій (подібно як і рапсодї ч. 2.) відкрили ми онятно темати славянські козачка і оберка а навіть наші такі оригінальні інтервали в скалі. Рапсодия подобала ся дуже, як взагалі всі сучасні композиції норвейських композиторів вражують дуже мило в:

Обдерту стріху має,
Низонька та брудна.
Під хатою засіли
Він і вона побіч;
Обов так счорвіли,
Мов тая темна піч.
Іх очі поглядають
Без виразу, тупі,
Лиш зморщили все глубшають
На їхньому чолі.
Нараз він весь здригаєсь,
Пострілений мов птах,
До неї обертаєсь
І тихо шепче так:
«Пан вигнав нас з роботи,
Щож нам тепер ділать?
А як нам без роботи
Дітий прогудувать?»
І знова тихо стало.
А серед тишини
Дві сльози заблищало
У неї на лиці...

9. X. 1902.

Іван Долішній.

Моя любов.

Пливуть літа неваче хвилі,
Пливуть в незнані вни краї,
Пливуть, минають, не вертають;
Пливуть прекрасні, гарні дні!
Пливе одно за одним дальше,
Минає літо за веснов,
Одно жє і не минаєсь,

А то моя, моя любов,
О ні! вона не вмерє ніколи,
Хоч все вмира, все пливе,
Моя любов, то вічне сонце,
Вона горить, вона не вмерє!
І хоч спічну я в темнім гробі,
Вона горіти ме вогнем;
Вона й тоді літати буде
Над моїм людом і краєм!

Ах літа, ви, молодії,
Мило згадувати про вас,
Мило думкою літати
В той невинний, любий час!
О, коли ви раз вернулись,
Хоч одніський раз мені,
Та згоди мої рани,
Пригадали ліпші дні!
Бо і тільки-ж мого щастя,
Що було, як був малим,
А тепер воно пропало,
Як у темних хмарах дим!
І тепер о тім лиш мрію,
Але мрії не голять
Мого серця ран глибоких,
Тільки гірше ще роняють!
Та дарма! шкода і мрії
О тих хвилях, бо вони
Не допоможуть, вже минулись,
Як прегарні єни весні!

музикальний світ своєю мелодійністю, оригінальними зворотами в гармонії і удатним кольоритом в інструментації. Рівнож хорошою новістю були «Scenes alsaciennes» Массенета, ілюструючи сцени: неділя рано, в корші, під липами і в неділю вечером. Гріг, Гольдмарк і Массенет доказали своїми творами, що т. зв. музика живописна не є лише пустою фразою. Любовна сцена «під липами» була дуже живописною, не менше як і розгульне життя в «корші» і «вечером в неділю». В концерті з 23. падолиста виконано під управою п. Челяньського дві пригравки до «Льонгріна» з прецизією «европейських продукцій», відтак почули ми німецького композитора Раффа польонез яко новість. П. Мельцер, що чимраз більше зживає ся з оркестральним персоналом, повторив на сьм концерті частину з симфонії Бетговена (ч. 1.). Смячковий кватер (Гумль, Неделя, Шімунек і Шніглер) виконав одну композицію Гріга (Романцу і Фінале) в хорошим артизмом. Додамо на сьм місци, що дирекція «Галицької Консерваторії», в благородній емуляції з Фільгармонією,

виконала під управою п. Солтиса на концерті з 23. падолиста з хорошою точністю і всякими тонкостями Бетговена 7. симфонію і Сен-Сена композицію «Rouet d'Ompale», симфонічну поему, ілюструючи побіду Омфалії над Гераклем. Мішаний хор в сьм концерті «стрінула велика невдача, котрої причина лежала в самій композиції. Дирекція консерваторії хотіла іменом познакомити публіку з «Te Deum» віденського композитора Ант. Брукнера, б. професора гармонії і контрапункту віденської консерваторії, про котрого сказав колись Брамс: „Brukner ist ein talentvoller Mann, aber er scheint mir verrückt zu sein“. Брукнер написав своє „Te Deum“ в стилі „повагнерівським“ але не в церковнім і без знання людського голосу.

Н. В.

— Репертуар Львівської Фільгармонії. Ві вторник, 25. падолиста «симфонічний концерт». Програма: I. 1. Носковский: «Степ». 2. Массенет: «Scenes alsaciennes». — II. Чайковский: Симфонія ч. 6. (Pathétique). — III. 1. Saint Saens: «Молодість Геракла». 2. Бівет: Увертура «Вітчизна».

В четвер, 27. падолиста «великий концерт фільгармонійний» при співучасті Еміля Созета, скрипкара.

Телеграмн.

Відень, 24. падолиста. Стан здоровля цесаря з кожним днем поліпшує ся. Монарх відбув вчора довший прохід в шенбрунським парку.

Вашингтон, 24. падолиста. Секретар уряду маринарки одержав від адмірала Казея вість, що революція в Колумбії вже покінчена.

Севантон (Франція), 24. падолиста Углекони ведуть пересправи з властителями копальнів в справі полагоди страйку. Жадають підвижки платні о 10% і 9-годинної праці.

Борислав, 24. падолиста. Нині вночі вибухнув огонь в шибі «тов-а акційного». Пожар розширив ся скоро, так що до 11. години перед полуднем згоріло 16 шибів. Огонь легко переносить ся, бо між шибями лежать жидівські доми.

РІК ЗАСНОВАННЯ 1892.

Товариство взаїмних обезпечень

Львів, ринок ч. 10. (дім «Просьвіти»).

є одним руским Товариством асекураційним.

Фонди «Дністра» з днем 31. грудня 1901.

Дністер

Фонд резервовий	386 402	кор.	83	сот.	} разом 645.383 кор. 59 сот.
Резерва премії	205 227	"	"	"	
Резерва спеціальна	6 000	"	"	"	
Фонд емеритальний	47 753	"	76	"	

«Дністер» обезпечує будинки як також абіже і пашу против шкідливіх огнях. Веі три ВП. Ординарияти припоручили «Дністер» Веч. Духовенству і всім вірним.

Оплата премії в «Дністрі» є уміркована, а чистий зиск — надвижку з оплат — розділяє

«Дністер» межі своїх членів яко звороти. В р. 1900. і 1901. виносить зворот 8%. Шкоди виплачує «Дністер» дуже скоро, а оцінку шкід переводить разом з делегатом і 2 членами місцевими. До 31. грудня 1901. виплатив «Дністер» 5.075 відшкодовань в сумі 2,656.787 кор.

Члени «Дністра» можуть без перешкоди зятати позички в Банку краєвім і касах ощадности, бо каси ті приймають полісп «Дністра» при позичках гіпотечних.

На жите можна обезпечати через «Дністер» — капітали на дожитте, посмертні капітали, посаги, ренти і т. д. — краківським Товариством, а з провізії від тих обезпечень відступає «Дністер» часть на рускі добродійні цілі.

Агенції передає «Дністер» радо селянам, господарям, особливо де нема «Дністра». Агенції заробили 349.486 кор. провізії.

Селяне! убігайте ся тільки о агенції «Дністра».

COLOSSEUM Ernesta Thorna

у Львові, в пасажи „ГЕРМАНА“ ул. Сонішна

Найславнійша програма!

від 16. до 30. падолиста 1902.

При співучасті військової музики 30. п. п.

- 1) Марш.
- 2) Увертура (Реклямограф).
- 3) The Gove us, музикальні блази.
- 4) Сестри Rostock, воздушний акт в зубах.
- 5) M. Dava Meie, America's champion ball puncher of the world.
- 6) Ariso i Michalina, циклісти.
- 7) Золотоволоса дівця, візья.
- 8) Орхестра.
- 9) Les Pandos, атлетичні ігрища.
- 10) Сестри Lilians, англійські тансерки і співачки.
- 11) Родина Goetze, артисти на ливні.
- 12) Американський біоскоп: Самсон і Деліла, опера в 4 актах. Бунт язвнів.

Що дня о 8. год. вечером велике представлення. В неділю і свята два представлення. Щодня High-Life представлення. Білети вчаснійне можна замовляти і набути в конторі Пльона при ул. Кароля Людвика ч. 9. у Львові.

Розклад поїздів залізничних обовязуючий від 1-го мая 1902.

(Приїзд і від'їзд поданий після часу середно-європейского).

Поїзд	до Львова	Поїзд	зі Львова
посп. особ.		посп. особ.	
приходить о годні		відходить о годні	
8:10	з Кракова, Берліна, Варшави, Відня	6:25	до Сучави, Жидачева, Кересмезе, Потутор
8:20	з Чернівців (Искан, Галиць), Чорткова	6:30	до Підволочиска (Київ) Бродів дв. головний
6:50	з Брухович, шод. від 15. мая до 14. вер. вк.	6:43	" " дв. Підзамче
7:45	з Янова	6:35	до Лавочного (Пешту) Борислава, Дрогобича
7:40	з Підволочиска, Бродів на дв. Підзамче	8:30	до Кракова (Відня, Праги), Берліна
8:03	" " на дв. головний	2:55	до Лавочного, Хирова, Калуща
8:10	з Лавочного (Пешту), Калуща, Хирова	9:03	до Янова
8:15	з Сокала, Гали рускої	9:15	до Бєзали, Сокала, Любачова
1:35	8:50 з Кракова, Відня, Праги, Берліна	9:30	до Чернівців, Потутор
10:25	з Ринкова, Любачова	10:30	до Тернополья, Потутор, дв. Пда.
11:55	з Станиславова (Кересмезе, Потутор)	10:57	" " дв. гол.
1:10	з Лавочного, Калуща, Хирова, Борислава	1:25	до Янова від 1. мая до 15. вересня в неділю і свята
1:23	з Янова	2:15	до Брухович від 15. мая до 14. вересня в неділю і свята
2:20	з Підволочиска, Кошичів на дв. П. д.	3:05	до Стрия, Снолього від 1. мая до 30. вер.
2:35	" " на дв. гол.	3:15	до Янова шодено від 1. мая до 30. вер.
3:14	з Брухович (15. мая до 14. вер. в нед. і св.)	3:26	до Брухович шод. від 1. мая до 15. вер.
4:12	з Самбора, Стрия, Снолього (1/5-30.9)	3:30	до Ринкова, Хирова, Любачова
5:11	з Підволочиска (Київ), Бродів на дв. Пда.		
5:35	" " на дв. гол.		
1:45	5:40 з Чернівців, Искан		
5:53	з Кракова		
		Ніч	
		12:45	6:10 до Станиславова, Жидачева
		6:20	до Кракова (Відня, Берліна, Варшави)
		6:30	до Янова від 1. мая до 15. вер. будні дни
			від 16. вер. до 30. вер. 1902. шодено
		6:35	до Лавочного (Пешту), Калуща, Хирова
		7:10	до Сокала і Рави рускої
		8:16	до Брухович (15. мая до 14. вер. в нед. і св.)
		8:25	до Чернівців
		9:00	до Підволочиска, Бродів гол. дворець
		9:20	" " дв. Підзамче
		10:05	до Янова від 1. мая до 15. вер. в нед. і св.
		10:30	до Искан, Чорткова
		11:00	до Кракова, Відня, Варшави, Праги
		11:10	до Підволочиска, Бродів дв. головний
		11:32	" " дв. Підзамче
		4:15	до Кракова, Відня, Праги, Самбора
		5:50	до Брухович від 15. мая до 14. вер. шод.

ЗАМІТКА: Пора нічна числить ся від 6 години вечером до 5 години 59 минут рано.

Час середно-європейский різнить ся від часу львівського о 36 минут, а іменно 12 год. часу середно-європейского = 12 год. 36 мин. часу львівського. — Бюро інформаційне ц. к. залізнич. державних (ул. Красіцких ч. 5.) уділяє пояснень в справах залізничних, продає білети всякого рода і розклади їади.

ВІТРАКИ

цїлі зі стали або з заліза, перевищаючи всі конкурентні системи, до порушувания млинів і господарських машин, будув

Антін Кунц

ц. і к. надворний доставець

в Mährisch Weisskirchen

Моравія, Австрія.

Читайте!

читайте!

Повне виданє Творів ТАРАСА ШЕВЧЕНКА

коштує лише 2 корони!

Товариство «Просьвіти» бажаючи, щоб в кожній рускій хаті находили ся Твори Тараса Шевченка, видано сими днями найдешевній збірник «сїх» творів п. з. «ПОЕЗИИ Т. ШЕВЧЕНКА». Книжка, оправлена в полотно з асложеними вистисками, може бути найгарнішою окрасою руских хат. Панір веліновий, формат на взір європейських клясків, сторін 638.

При замовленю 10 прим. дремо 10% опушту. Висилє ся тільки за надісланєм 2 вер. 30 сот. на адресу: **КАНЦЕЛЯРИЯ «ПРОСЬВІТИ» У ЛЬВОВІ** (Ринок ч. 10.).